

Σχεδιάζοντας εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την ανακύκλωση με βάση τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης

Παρακάτω, περιγράφεται ένα σχέδιο μαθήματος (ή τρόπος εργασίας στα πλαίσια ενός Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) για τη Μείωση των Απορριμμάτων και την Ανακύκλωση, το οποίο βασίζεται στη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης, η οποία μας παρουσιάστηκε εκεί, ανάμεσα σε πολλά άλλα.

Η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης αναπτύχθηκε από το Howard Gardner (*Howard Gardner, Frames of the Mind: The Theory of Multiple Intelligences, New York, Basic Books, 1993*). Σύμφωνα με αυτήν, υπάρχουν εννέα διαφορετικά είδη νοημοσύνης που εδράζονται σε διαφορετικά σημεία του εγκεφάλου. Το σχολείο αξιοποιεί συνήθως, μετράει και αξιολογεί μόνο δυο από αυτά τα είδη νοημοσύνης, τη **γλωσσική** και τη **λογικομαθηματική** νοημοσύνη. Το αποτέλεσμα είναι συχνά άνθρωποι ικανότατοι, που διαθέτουν διαφορετικό είδος ευφυΐας, να απορρίπτονται από το σχολείο και να μένουν εφ' όρου ζωής με το στίγμα του «κακού» μαθητή και του αποτυχημένου. Τα άλλα είδη ευφυΐας που δεν αναγνωρίζονται συνήθως από το σχολείο είναι η **μουσική ευφυΐα**, η **χωροταξική (παραστατική) νοημοσύνη**, η **κιναισθητική/σωματική νοημοσύνη**, η **διαπροσωπική**, η **ενδοπροσωπική**, η **νατουραλιστική (φυσιοκρατική) νοημοσύνη**, η **βαθιά/υπαρξιακή νοημοσύνη**. Αυτά τα διαφορετικά είδη νοημοσύνης αξιοποιούνται σε διαφορετικά επαγγέλματα κι ασχολίες. Αν λοιπόν θέλουμε να συμπεριλαμβάνουμε όλους τους μαθητές μας σε μια εκπαιδευτική δραστηριότητα, θα πρέπει να τη σχεδιάζουμε με τέτοιο τρόπο ώστε όλα (ή όσο το δυνατόν περισσότερα) αυτά τα είδη νοημοσύνης να αξιοποιούνται σε αυτήν. Έτσι δεν αφήνουμε κανέναν απέξω, να αισθάνεται ανίκανος, ή να παραμένει αδιάφορος και να δημιουργούνται προβλήματα κι εκπληρώνουμε το βασικό σκοπό που θα έπρεπε να έχει το σχολείο, να προσφέρει γνώσεις και μόρφωση σε όλους τους μαθητές.

Στο παρακάτω σχέδιο μαθήματος, οι μαθητές καλούνται να εργαστούν σε ομάδες επιλέγοντας οι ίδιοι ένα από τα παρακάτω ερωτήματα-δραστηριότητες του γενικού θέματος της Μείωσης των Απορριμμάτων και της Ανακύκλωσης. Εναλλακτικά, οι ομάδες μπορεί να οριστούν από τον/την εκπαιδευτικό, με βάση τη γνώση που αυτός/ή έχει για τις ικανότητες κι ενδιαφέροντα του κάθε μαθητή. Ο στόχος είναι να συμμετέχουν ει δυνατόν όλοι, εργαζόμενοι με τρόπο που θα τους ικανοποιεί και δε θα τους φαίνεται βουνό. Έτσι, μαθητές με γλωσσικές ικανότητες θα κληθούν να επεξεργαστούν κείμενα, μαθητές με μουσικές ικανότητες τραγούδια ή μουσική, μαθητές με χωροταξική ευφυΐα εικόνες ή αφίσες κοκ. **Υλικά που απαιτούνται:** Μολύβια ή στυλό και χαρτί για όλες τις δραστηριότητες,μπογιές ή μαρκαδόροι για τις δραστηριότητες 2 και 3. Σε κάθε ομάδα δεν απαιτείται να γράφουν όλοι, μπορεί να γράφει ή να κρατάει σημειώσεις ένας/μία από τα μέλη της ομάδας και η παρουσίαση μπορεί να γίνει από έναν/μία από κάθε ομάδα ή από περισσότερους-ες, ανάλογα με το τι προτιμάει η ομάδα.

Ερωτήσεις- δραστηριότητες:

- 1 Πόση τροφή καταλήγει στα σκουπίδια; (Αξιοποιείται η **λογικομαθηματική ευφυΐα**).
2. Βρείτε ή ζωγραφίστε εικόνες ή αφίσες με σκουπίδια (Αξιοποιείται η **χωροταξική νοημοσύνη**). Τι σκέψεις σας έρχονται στο νου, βλέποντας αυτές τις εικόνες; (**Βαθιά/υπαρξιακή νοημοσύνη**)
3. Ζωγραφίστε ή βρείτε εικόνες ή αφίσες μιας καθαρής πόλης ή ενός καθαρού πάρκου (**Νατουραλιστική και χωροταξική νοημοσύνη**).
4. Τι μπορείτε να κάνετε για να μειώσετε τα δικά σας σκουπίδια; (Ενδοπροσωπική νοημοσύνη).
5. Τι μπορούμε να κάνουμε ως πόλη, κοινωνία, χώρα για να μειώσουμε τα σκουπίδια και

- για να προωθήσουμε την ανακύκλωση; (Γλωσσική νοημοσύνη)
6. Βρείτε τρόπους για να πείσουμε τους ανθρώπους να μειώσουν τα σκουπίδια και να ανακυκλώνουν (Διαπροσωπική νοημοσύνη).
7. Γράψτε ένα ποίημα ή μαντινάδες για τη μείωση των σκουπιδιών και την ανακύκλωση και τραγουδήστε την σε ένα σκοπό δικό σας ή ένα σκοπό που σας αρέσει. (Γλωσσική και Μουσική νοημοσύνη)
8. Σχεδιάστε και παίξτε ένα σκετς με παντομίμα με θέμα τη μείωση των σκουπιδιών και την ανακύκλωση. (Κινησθητική/σωματική νοημοσύνη).

Στο τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τους κι έτσι έχουμε όλους τους μαθητές να συμμετέχουν με τις ιδιαίτερες ικανότητές του ο καθένας, προσεγγίζοντας το πρόβλημα των σκουπιδιών και της ανακύκλωσης από πολλές πλευρές. Οι παραπάνω εργασίες μπορούν να γίνουν (με έρευνα μέσω κινητών, τάμπλετ, υπολογιστών π.χ.) μετά από μια μικρή παρουσίαση του προβλήματος των σκουπιδιών και των λύσεων που προτείνονται, συνολικά σε μια διδακτική ώρα (σύντομη παρουσίαση 10 λεπτά, 15-20 λεπτά εργασία σε ομάδες, 15-20 λεπτά παρουσιάσεις ομάδων). Εναλλακτικά μπορεί να αποτελέσουν θέματα ερευνητικών εργασιών μαθητικών ομάδων, που μπορούν να διαρκέσουν εβδομάδες ή και ολόκληρη τη σχολική χρονιά, ανάλογα με το ενδιαφέρον των παιδιών.

